

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 278. Quid sit pretium, & in quo consistat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

tamen manente parte pretii condomino juxta l. 2. C. de comm. rer. alien. & L. unic. C. de vendit. rer. fiscal. habet Muller. L. cit. lit. v. vide de his pluribus legistas ad tit. comm. divid.

Quæst. 277. Quæ sint præterea, quæ vendi nequeant ex speciali ratione, aut etiam certis personis?

1. **R**esp. primò: Vendi prohibentur ratione scandali orituri emptori, dum re empta abusus est ad peccatum, de Lugo. cit. d. 26. f. 2. num. 19. Addens, quòd nihilominus in eo casu venditio sit valida, & pretium à venditore retineri, imò ab eodem re tradita exigi possit ab emptore, si res venditori non restituatur.

2. Resp. secundò: Prohibetur quoque venditio veneni mali, hoc est, quòd nullo modo adjectione alterius materiæ usui nobis esse potest: Secus est de veneno, quod mixtum aliis nocendi naturam deponit, prò ut statuitur. L. quod sape. §. 2. ff. de contrab. empt. Nihilominus licet venena quædam in usum quòque bonum adhiberi possint, ob peri-

culum tamen abusus quibuslibet indifferenter hominibus, notis & ignotis, pueris, fatuis, ineptis, & contra quos est præsumptio nocendi, vendi prohibetur à pharmacopolis, & in Rebus publicis bene constitutis plures salutares iis præscribuntur ordinationes circa hanc veneni venditionem servanda. de quibus videri potest. Muller. l. c. Th. 27. lit. n.

3. Resp. tertio: Prohiberi etiam possunt & solent quandoque merces certæ, quarum aliàs commercium licitum est, ne exportentur ad externos illisque vendantur, quæ ex inde dicuntur contrabanda. quod nomen unde derivetur, vide apud Muller. l. c. lit. p. Sic etiam Christiana mancipia Judæis & hæreticis vendi prohibentur. L. unic. C. ne Christian. mancip. & ibi Brunnem. Sunt & multa alia, quæ legibus civilibus vendi prohibentur, de quibus vide Azor. Tom. 3. l. 8. c. 3. quorum tamen omnium prohibitio non videtur ampliùs esse in usu. Licet autem venditio aut delatio armorum & aliorum ad Christiani nominis hostes sit prohibita in Bulla Cænæ talisque prohibitio sit in usu, putat tamen de Lugo loc. cit. num. 20. eam non esse inviolabilem.

CAPUT QUARTUM.

De

Pretio Rerum Venalium.

Quæst. 278. Quid sit pretium & in quo consistat?

1. **R**esp. ad primum: Pretium tamen si latè sumatur pro omni eo, quod alicui datur in compensationem vel remunerationem alicujus ab alio accepti vel præstiti. Arg. l. 37. ff. de minor. l. 29. §. 2. ff. ad Leg. Jul. de adult. atque ita etiam, quod datur in causa transactionis, pretium dicatur. l. 6. §. 3. ff. de his qui infam. not. Quin & merx, quæ in contractu permutationis pro merce datur, in hac latissima significatione dici possit pretium. Strictè tamen sumptum, pro ut est substantiale constitutum contractus emptionis & venditionis (qui quia olim in usu non erat, dum tantum contractus permutationis exercebatur, nullum quoque pretium constitutum erat. Aristotel. 1. politic. c. 6. & l. 1. ff. de contrab. empt. Castrop. tr. 33. d. 5. p. 2. num. 1.) est illud, quod in emptione ex parte emptoris pro re seu merce venali promittitur. Sumitur ex §. 2. Inst. h. t. Lauterbach. in ff. h. t. §. 28. Dicitur primò: illud: intelligendo per hoc non mercem (quia cum merx pro merce datur, est alius contractus, nempe permutationis, etiam si contrahentes emptionem nominent; cum partes non possint mutare contractuum substantiam Lauterbach. loc. cit.) sed aliquid, quod jure gentium inventum, ex publica autoritate valorem habens, quò reliqua omnia comparari possunt. Castrop. loc. cit. Unde etiam pretium non dicitur æstimatione, ut Castrop. sed potius illud, quo res vendenda æstimatur. l. 16. ff. de pignor. ut Lauterbach. l. c. Dicitur secundò: quod promittitur: non enim requiritur ad essentiam contractus emptionis, ut illico detur seu solvatur pretium, sed sufficit promitti. l. 2. h. t.

2. Resp. secundò: Consistit pretium in num-

mis seu pecunia. l. 1. ff. h. t. ubi etiam pecuniæ origo narratur. Lauterbach. l. c. Muller. l. c. lit. a. Siquidem illud, quod tanquam instrumentum stabile commutationum & commerciorum, etiam inter longe distitos exercendorum, & loco rerum aliarum in permutationibus adhiberi solitarum, deportatu de loco in locum sæpe difficultum deservire debebat, tale esse debebat ut facilem sui & commodum usum præberet, quodque homines communi quadam opinione & consensu adamarent, cujusque æstimatione publica autoritate constituta omnem in negotiationibus contentionem dirimeret, quale quid est pecunia. de quo vide Aristotel. l. c. Unde jam etiam cum Mantic. & aliis deducit Lauterbach. §. 41. quòd, si quis pro re promitteret pecuniam à Principe reprobata, non fore emptionem, sed si accederet traditio, innominatum contractum; eò quòd nummus sit materia habens certam & publica autoritate impostam æstimationem, quæ valor seu bonitas extrinseca dicitur, sine qua subsistere nequit, adeoque nec habere rationem pretii. Et quidem consistit pretium in pecunia numerata, seu nummis ad numerum solvendis. cit. l. 1. ff. §. 2. Inst. h. t. AA. cit. Quare dum appenditur aurum in certo pondere. V. g. Duæ uncie pro merce, non tam pretii quam mercis loco censetur, & non dicitur emptio, sed permutatio. Lauterbach. loc. cit. cum Maul. tr. de emp. & vendit. tit. 4. à num. 17. Quòd si verò res & pecunia simul pro merce promittitur animo contrahendi emptionem. V. g. pro equo bos & 20 Imperiales, contractus sustinetur tanquam emptio & venditio, & res instar additamenti habetur, & in partem pretii venit. Arg. l. 6. §. 1. & l. 21. §. 4. ff. de A. E. V. Lauterbach. loc. cit. §. 39. citatis Mantic. de tac. & ambig. convent. l. 25. tit. 2. à n. 2. Carpzov. p. 2. conf. 32. def. 15. Mudæ. ad l. 7. §. 1. & l. 37. ff. h. t. num. 9. & c. Idque etiam si res excedat

excedat pecuniam, nisi agatur de præjudicio tertii. Lauterbach. *loc. cit.* Muller. *loc. cit.* *ib.* 16. Dixi; *animo contrahendi emptionem*: siquidem inspiciendum, quid contrahentes specialiter intenderint agere, ita ut, si in dicto casu conventum ab iis, ut res vendatur & pretium numeretur, erit venditio, etsi res prævaleat pecunia; si verò actum principaliter, ut res permutetur cum alia re, sit permutatio, etsi cum re simul data fuerit pecunia. Muller. *loc. cit.* Licet enim singuli contractus propriam habeant essentiam, qua deficiente, voluntas contrahentium efficere nequeat, ut negotium sit hic ille contractus, hoc ipsum tamen tantum locum habere, ubi nihil est, quo voluntas partium sustineatur. V. g. Dum dando rem pro re, nulla intercedente pecunia, volunt esse emptionem, seu intendunt celebrare contractum emptionis, cum Bachov. *vol. 1. disp. 30. ib. 5.* ait Lauterbach. *l. c.* Unde, si in dicto casu contrahentes animum suum expressè non declararint, nec aliunde de eo constet, aliter statuendum, nimirum inspiciendum, quid prævaleat, res, an pretium seu pecunia, & ex eo, quod prævaleat, negotium denominandum, & illud quod superatur dicendum additamentum. V. g. Si pecunia prævaleat, censetur esse contractus emptionis; si res prævaleat, habeatur pro permutatione. *l. 6. C. de pact. inter emptor. & vendit.* Muller. *loc. cit.* Lauterbach. citatis Mantic. *ubi ante, num. 22.* Carpov. *loc. cit. num. 5. & 6.* Mudæ. & Bachov. *LL. cit.* Si verò in dicto casu non expressè mentis partium, seu in dubio, quem contractum partes intenderint, res & pretium sint æqualis æstimationis, Muller. *l. c.* Mevius. *p. 3. decis. 93. num. 6.* censent, actum denominandum à digniore, adeoque censendum permutationem, utpote quæ dignior, quia antiquior. Lauterbach. cum Bachov. & Franzk. esse emptionem, utpote frequentiore & firmiore. Mantic. verò. *loc. cit. n. ult.* Molin. *trac. 2. d. 336. num. 8.* de Lugo *cit. d. 26. f. 3. num. 6.* dicunt esse actum mixtum, seu quò ad unam partem esse venditionem, & quò ad aliam esse permutationem. Ad dente etiam de Lugo, id procedere etiam si contrahentes haberent intentionem contrariam, & v. g. vellent, ut contractus totaliter sit venditio. An verò dum res æstimata certo pretio. V. g. mille florenis traditur pro alia re. V. g. fundo valente totidem, habeat rationem pretii & sit venditio, controvertitur. affirmat Mantic. *l. c. tr. 4. tit. 19. à num. 4.* negat Lauterbach. *§. 40.* Si statim ab initio Titius rem aliam pro re tali æstimata datorum promittit; quamvis admittat quòd, si partes de certo pretio pro re solvendo convenerint, & dein alia res in solutum detur, sit adhuc venditio juxta *l. 9. C. b. t. & l. 9. C. de rescind. vendit.*

Quæst. 279. Quotuplex sit pretium?

Resp. Pretium justum duplex est: legale & naturale. Legale seu legitimum, quod à lege vel decreto Principis vel Magistratús definitum seu taxatum est ob commune totius Reipublicæ bonum, utpote cui expedit quandoque statui certa rerum pretia. V. g. vini, frumenti, panis, carnis, annui censús &c. Ut vel sic occurrat venditorum avaritiæ, & succurratur ementium indigentia. Et posse Magistratum taxare etiam infra pretium infimum vulgare, ubi sic exigit bonum commune & tranquillitas Reipublicæ obligando etiam subditos in conscientia ad servandam taxam, non tantum ex

obedientia, sed etiam ex justitia, ait de Lugo. *l. c. f. 5. num. 56. & seq.* quem vide etiam *num. 51. & seq.* Pretium illud justum esse regulariter præsumitur. Lauterbach. *h. t. §. 56.* & pro tali haberi debet, etiam dum dubitatur, num justè taxatum pretium, seu quoties non constat, Magistratum muneribus, odio, vel ignorantia crassa inductum sic statuisse. de Lugo. *d. 26. f. 4. num. 38.* Bonac. *d. 3. de restitut. quæst. 2. p. 4. num. 7.* Molin. *d. 364. n. 5.* quod ubi factum, ac ita indebitè, irrationabiliter & injustè statutum esse nescitur pretium, nemo in conscientia tenetur illud servare Molin. *loc. cit. num. 3.* Laym. *l. 3. trac. 4. c. 17. §. 1. num. 3.* & 5. Less. *l. 2. c. 12. num. 14.* Nav. *in man. c. 23. num. 88.* Licebit quoque subditis, dum certò sciunt taxam illam irrationabilem esse, ad evitandas pœnas transgressoribus illius statutas, uti ulna vel mensura breviorè similive modo sibi prospicere, in tantum, quantum deest justo pretio. Bonac. *loc. cit.* quem sequitur Reiffens. *h. t. n. 137.* De cætero consistit hoc pretium legale in indivisibili, ita ut; licet pro temporum aliarumque circumstantiarum varietate varium, & non semper idem sit (cum lege perpetua ubique valitura omnium rerum pretia definiri non possint) quæcunque tamen statutum sit, ab omnibus observandum sit, & pro emptorum & venditorum arbitrio minui vel augeri nequeat. de Lugo. *loc. cit.* Castrop. *tr. 33. d. f. p. 2. num. 2.* Wietner. *h. t. num. 42.* Omnisque illius excessus injustus est, & de eo læsus queri potest. Mantic. *l. c. l. 4. tit. 20. num. 27.* Lauterbach. *l. c.* ita ut si ita taxatum in gratiam emptorum, uti communiter fieri solet, venditor sine injustitia nec in minimo plus exigere possit, etsi emptor minus dare sine injustitia possit. Si verò sic taxatum in gratiam venditoris (uti quandoque fit, ne merces ab eo pro nimis vili pretio non sine magno ejus damno extorqueantur) poterit is plus exigere sine injustitia, modò non excedat pretium naturale summum; emptor tamen eo renuente minus dare non potest citra injustitiam. Lugo. *l. c.* An autem & quando modicus excessus hujus taxæ constituat peccatum grave, vide apud illum *l. c. f. 5. num. 78.* Dixi: *servandum ab omnibus*: comprehendendo etiam clericos & religiosos; cum, etsi hi legibus civilibus directè non teneantur, servare tamen teneantur in suis contractibus æqualitatem pretii cum re vendita, quam æqualitatem lex seu talis taxatio statuit. Quin & secundum valde probabilem teneantur legibus civilibus absolute latis, SS. Canonibus aut immunitati ecclesiasticæ non contrariis. Castrop. *loc. cit. num. 5.* Gutt. *99. præct. quæst. 180.* Azor. *Tom. 1. l. 5. c. 12. quæst. 4.* de Lugo. *cit. d. 26. f. 6. num. 77.* citans Molin. *tr. 2. d. 31.* Salaf. Dian. ac dicens esse sententiam DD. omnium, undecunque demum hæc obligatio in iis oriatur. Non tamen posse eos à Judice sæculari propria autoritate puniri ob transgressionem hujus taxationis; sed per suos proprios Judices ecclesiasticos, faretur Idem cum communi. Item comprehendendo peregrinos; cum hi ratione contractus (ad quos vel maxime pertinet pretium statutum mercibus) juxta *c. fin. de foro compet.* fortiantur forum. Sanch. *l. 3. de matrim. d. 18. num. 13.* cum communi. Notandum nihilominus, quod tradit de Lugo. *cit. f. 5. num. 62.* Quòd quando lex solis indigenis indicit taxam, non exteris asportantibus de foris res. V. g. Triticum, possint isti exteri licitè exigere & retinere excessum supra pretium, quò